

00:04 Andrei: Ascultati “Childlife: provocari de parinte”, un podcast creionat de Secom. Astazi am ca invitata o binecunoscuta actrita si vedeta de televiziune. Cu siguranta o cunoasteti inca de pe vremea cand erati copii – si eu eram un copil – insa sunt convins ca o stiti si din proiectul ei de suflet, filmul “Mo”, acolo unde joaca rolul principal. Ma bucur s-o am astazi alaturi de mine pe Dana Rogoz. Dana, bine te-am gasit!

00:30 Dana: Bine v-am gasit! Multumesc foarte mult de invitatie.

00:35 Andrei: Dana, in primul rand vreau sa te felicit din suflet pentru rolul tau din “Mo”. Este un film care pe mine m-a marcat si mi-a placut foarte mult, pentru ca eu cred ca ai realizat acolo un statement foarte bun si puternic ce adreseaza un subiect abordat destul de fragil in Romania si anume zona de... hai sa zicem educatie, overall. In plus, am intalnit o alta Dana Rogoz. Nu stiam aproape nimic din ce am regasit in acel rol. Felicitari! Asa ca m-am legat putin de acest statement si as vrea sa te invit azi sa discutam despre cum ne educam copiii in 2020. Stim ca in ultima vreme, educatia este pe buzele tuturor, este un subiect destul de controversat si guvernata cu incertitudine. E dificil sa stabilim o granita foarte clara intre libertate, program fix, scoala traditionala, scoala alternativa sau alte alternative, intre ce citim, ce ar trebui sa insemne parenting-ul modern si ce se poate face in realitate, intr-adevar, fara a fi un supermom. Dana, ce inseamna pentru tine in 2020 educatia?

01:46 Dana: Wow, nici nu stiu de unde sa incep. In primul rand, pentru cei care nu au vazut filmul “Mo”, trebuie sa explicam putin asa contextul. Practic, filmul vorbeste asa ca tema mare de abuzul de putere si abuzul sexual care se localizeaza in mediul universitar, dar, desigur, el poate exista oriunde si poate lua foarte multe forme. Intr-adevar, a deschis un subiect foarte putin discutat la noi in tara, s-a legat cumva de miscarea “Me too”, desi scenariul si chiar si mare parte dintre filmari au fost realizate inaintea acestei miscari, inaintea debutului miscarii “Me too” in strainatate si cumva, pana la premiera filmului, am trait si dezamagirea faptului ca in Romania miscarea a murit destul de repede, ca a functionat mai mult in bula noastra si atat. Drept urmare, incurajata mai ales de reactia publicului la TIFF, acolo unde a avut premiera, am mers cu acest film inclusiv in universitati si am discutat cu studentii despre ce inseamna limitele sanatoase, despre cum evolueaza aceste relatii intre studenti si profesori, si nu numai, intre studenti, intre absolut toate cadrele didactice si asa mai departe, care frecventeaza practic mediul universitar sau preuniversitar, ca pana la urma problemele pot incepe chiar mai devreme. Si asa au aflat, si odata si eu, sincer,

dar si studentii, ca exista o Comisie de etica, de exemplu, despre care eu nu stiam cand eram studenta in facultate, care in mod normal ar trebui sa intervina in astfel de situatii. Nimeni nu stia, desi am vorbit in mai multe universitati despre asta, si din Bucuresti si de la Cluj. Nimeni nu stia unde se afla aceasta Comisie de etica si practic n-apelasera niciodata la ea, pentru ca aceste subiecte dureroase sunt foarte des evitate la noi, ca si cum daca nu vorbim despre ele, ele nu exista. Si cred ca ar trebui sa nu ne fie teama sa vorbim despre aceste lucruri, ba dimpotriva, cred ca trebuie sa le initiem inclusiv in mediul universitar sau mediul academic, sa spunem, scolar, pentru ca eu cred foarte tare si in educatia sexuala in scoli, apropo de tema "Mo". Deci cred in libertatea copiilor si adolescentilor si apoi viitorilor adulti de a se exprima si a gandi liber. Si apropo de scoala si de sistem, sigur ca si eu imi pun foarte multe intrebari si m-am gandit si razgandit vizavi de care ar fi sistemul potrivit copilului meu. Am si eu amintirile mele legate de scoala generala, unde ne bateau cu linia la palma, ne puneau sa invatam pe dinafara texte gandite de alti oameni si performanta era doar aceea de memorare si de redare cuvant cu cuvant. Sigur, eu ma potriveam foarte bine sistemului, pentru ca aveam o memorie foarte buna exersata de filmarile de la "Abracadabra" unde invatam zeci, sute de scenarii si atunci mi-era foarte simplu, de fapt. Eu stiam ce trebuie sa fac ca sa implinesc cerintele sistemului si sa plec acasa, de la scoala, cu unul, doi, trei, patru, cinci de zece. Cam asta era toata filosofia, de fapt. Dar nu am fost invatata, de fapt, sa gandesc si sa am libertatea sa spun ca nu inteleg sau ca pot sa gresesc in scoala. Eu tot ii repet asta copilului meu, ca atunci cand nu intelege ceva, are voie sa intrebe. Are voie sa spuna ca nu a inteles si ca are nevoie de lamuriri suplimentare. Are voie sa puna intrebari, are voie sa fie sau sa nu fie de acord cu un anumit enunt. Are voie sa gandeasca liber, desigur, evident cu bun-simt, cu anumite reguli ce tin de decenta, de alte criterii, alti parametri, dar altfel cand vine vorba de a gandi un text, de a face o descoperire in scoala, trebuie sa ai tot confortul, sa poti merge... Adica, apropo de acele gandiri out of the box, care nu sunt incurajate din pacate in sistemul nostru si exista aceasta uniformizare. Toata lumea trebuie sa faca la fel, toata lumea trebuie sa aplatizam asa cumva anumite reactii, toti trebuie sa mergem pe un anumit fagas si sincer, noi l-am incurajat – fiind familie de artisti – sa gandeasca cumva diferit si nu cred ca exista momentan un sistem ideal. Adica nu vorbim ca in mediul privat, gata, lucrurile sunt roz si la stat lucrurile sunt cum sunt. Nu, cred ca peste tot pot exista profesori, cadre didactice minunate, ca pana la urma cei mai importanti sunt oamenii. Poti sa aplici tu orice sistem, orice metoda, fie ca e sistemul britanic, finlandez, thailandez, nu conteaza, pentru ca pana la urma oamenii sunt aceiasi. Si asa cum si eu imi simt limitele, si

cand sunt in postura de mama si, uite, stau si fac acum homeschooling, se activeaza in mine exact reactiile mamei mele si reactiile invatatoarei mele, adica lucrurile sunt atat de adanci in mine, incat am senzatia ca oricat de autodidacta sunt, oricat de multe carti as citi pe tema parenting sau educatie sau oricat de multe conversatii am avea noi acum, aici, lucrurile nu se vor schimba peste noapte si cred ca trebuie sa ne asumam ca noi suntem cumva o generatie de tranzitie, si in calitate de parinti, si in calitate de copii. Tintim spre ceva anume ce noi nu am avut, vrem sa le oferim copiilor o anumita libertate, vrem sa mearga la scoala de drag, sa le faca placere, sa fie curiosi, sa nu le fie teama sa greseasca, sa experimenteze si asa mai departe, dar nu stim exact care-s limitele, pierdem controlul adesea. E greu. Adica mie mi-e greu si atunci de aia, repet, sunt profesori care se trezesc intr-un anumit sistem – sa spunem, britanic sau habar n-am – si pana la urma, il traduc tot prin experientele proprii, desigur, si prin felul romanesc de a privi scoala.

08:07 Andrei: Corect.

08:08 Dana: Adica e greu. E greu sa faci peste noapte o transformare si de aia nu cred ca exista un sistem ideal, dar pe de alta parte, ceea ce apreciez este acea disponibilitate a oamenilor, parinti, cadre didactice, copii de a accepta schimbarea. Uite, si acum iarasi ne lovim de o mare schimbare si noi suntem foarte... adica ne opunem, ne opunem. Nu e in regula, nu e asa cum trebuie. Si ascultam chiar de curand la televizor o stire, era un jurnalist din Germania care spunea ca la ei scoala online este un succes, ca atat parintii, cat si copiii au primit cu entuziasm schimbarea si ca s-a facut un studiu si 48% dintre elevi vor sa continue in sistem hibrid si dupa terminarea pandemiei. La fel 47% din parinti. Si pe mine, sincer, m-a lovit. M-a lovit. M-a durut aceasta afirmatie pentru ca noi inca suntem la etapa in care nu stim cum sa rezistam schimbarii si mi se pare ca asta e o chestie a noastra, in mod special, a noastra, a felului nostru de a fi, al romanilor, si anume ca “Bai, nu stiu.” Teama de schimbare. Daca nu stiu exact ce va invata copilul meu, cum va face, cum se trage linia, unde...”Nu face bastonase? Pai daca nu face bastonase, eu nu stiu ce se va intampla cu el.” Adica ne e teama de schimbare. Si uite, din pacate, si in acest an, care in mod evident este greu, noi foarte greu vom invata care sunt beneficiile si foarte, foarte tarziu vom ajunge la ele.

09:36 Andrei: Dana, asta crezi ca...

09:37 Dana: Adica cred ca fiecare sistem are si bune, si rele.

09:40 Andrei: Crezi ca asta se intampla si pentru ca noi, si noi ca si copiii ulterior deveniti parinti, ne-am obisnuit ca sistemul sa faca totul pentru noi? Scoala sa vina sa faca totul, totul, totul si noi, pur si simplu, sa stam sa asteptam sa ni se intample niste lucruri? Si atunci si la noi e o schimbare de mentalitate? Pentru ca spuneai de Germania, foarte corect, inainte. Vorbim de doua societati destul de indepartate asa si stau sa ma...

10:05 Dana: Pai asta spun.

10:07 Andrei: Stau sa ma gandesc ce rol are scoala in conceptul lor de educatie - si are un rol destul de semnificativ, sa spunem asa – si ce rol a ajuns sa aiba scoala in gandirea noastra si in perceptia noastra asupra educatiei. Si cred ca si de aici vin anumite diferente.

10:26 Dana: Cred sincer in ceea ce priveste generatia noastra, ca scoala a fost... a avut un rol extraordinar, inimaginabil de mare. Cred ca ne-a format si, intr-adevar, in vest oamenii au o libertate de miscare, libertatea de a o lua de la zero, de a-si schimba tara, serviciul, sunt libertati asa, mult mai mari. Adica nu exista aceasta teama de schimbare pe care o avem noi. Si probabil ca, intr-adevar, unul dintre motive este si aceasta, si anume ca noua la scoala ni se dadea sa facem ceva. Nu exista in afara temei, nu existau discutii in afara manualului.

11:05 Andrei: Da.

11:06 Dana: Nu existau aceste nuante. Nu, era exercitiul de la pagina 5 si asa mai departe. Adica lucurile erau foarte rigide, foarte rigide si tu pe acelea trebuia sa le implinesti, nu altele. Nu interesa pe nimeni ca tu in afara scolii ai alte activitati. Intr-un fel, uite, eu toata scoala am trait cu o geanta sub banca, o geanta cu haine pentru filmare. Adica am avut tot timpul aceasta viata dubla, practic, dar nu interesa pe nimeni, sincer, si foarte multi profesori ma ridicau la ore si-mi spuneau: "Fetito, tu aici nu esti vedeta!" Asta la prima intalnire, ca sa explice din start care este raportul si evident ca asa si era si aveau sa constate chestia asta la urmatoarea ora, cand ma si ascultau. Dar altfel, exista, repet, o anumita rigiditate. Si probabil ca ne-a influentat semnificativ. Si acum noi vrem o schimbare, dar nu stim real cum ar trebui sa fie sau sa se intample. Vad ca suntem destul de buimaci. Adica si eu sunt.

12:20 Andrei: Pe de alta parte, e clar ca traим intr-o lume in care singura constanta este schimbarea, asa cum spui si tu, si nimic nu mai pare ancorat in nimic. Educatia primita de noi e diferita fata de

cea de care au nevoie copiii in prezent. Care crezi ca e cea mai importanta calitate a unui parinte, tu fiind parinte, in zilele astea? Si as vrea sa completez: dar a unui profesor?

12:47 Dana: Of, nu stiu sa raspund, sincer. Cred ca cea mai mare calitate pe care trebuie sa o ai e sa ai rabdare si sa ai curaj sa-ti asculti cu adevarat copilul, adica sa-i asculti cu adevarat nevoile si sa fii alaturi de el in toate situatiile, toate emotiile, toate etapele. Trebuie sa-i fii alaturi. Acum, sigur ca asta ar trebui sa faca si cadrele didactice, dar mie mi-e foarte greu sa ma pun in locul lor. Dar vorbesc iarasi efectiv din experienta mea de mama, care am testat pe copilul meu pana la varsta asta diverse metode de genul Montessori sau aia... Adica stii, cautam variante, ce zice unul, ce zice altul, poti sa-i spui “da”, poti sa-i spui “nu”, care-s limitele si asa... Pana la urma, nu exista aceasta reteta pe care o aplici si e castigatoare. Si intotdeauna, pana la urma, tot copilul mi-a dat cele mai bune semnale si daca eram cu adevarat atenta la ceea ce-mi spunea, la ceea ce-mi comunica, multe probleme s-ar fi rezolvat mai devreme. Anumite replici pe care mi le-a dat, anumite reactii pe care le-a avut, le-am inteles abia mai tarziu, eu ca parinte, si am zis: “Bai, daca...” El, copilul, mi-a spus sau copilul a incercat sa-mi transmita asta, dar eu nu aveam mecanismele sa decodific, pentru ca nu am avut de unde sa le invat, pentru ca pe vremea noastra nu existau aceste discutii lungi cu copiii. Sincer, nu prea interesa pe nimeni ce gandesti si ce nevoi ai tu in anumite momente.

14:41 Andrei: Da, aici ma regasesc.

14:42 Dana: Si cred ca asta ar fi cea mai mare calitate pe care ar trebui s-o aiba un parinte, aceea de a fi atent la nevoile copiilor, de a fi disponibil, de a-l asculta.

14:55 Andrei: Dana, dar tu stiai lucrurile astea inainte de a fi parinte sau pur si simplu le-ai invatat dupa ce deja ai devenit parinte?

15:08 Dana: Am invatat, sincer, dupa ce am devenit parinte. Adica inca invat. In sensul ca evident ca am inteles care au fost limitele sistemului meu in educatie si stiam care au fost lucrurile care nu mi-au placut inca de cand eram in liceu sau in facultate sau adica eram perfect constienta de care sunt minusurile sistemului si ma adaptasem pana la urma. Adica performam oricum, dar stiam si care sunt neajunsurile lui. Dar altfel, anumite lucruri le-am invatat abia in momentul in care am devenit mama si cred ca de aia... Sincer, cred ca maternitatea pe mine... Adica mie imi da sansa sa fiu un om mai bun. Chiar ma formeaza altfel, ma face sa fiu mai atenta, mai intelegatoare cu

toata lumea, adica prin relatia pe care o am cu copiii mei, cu toata lumea, pentru ca in primul rand, odata cu Vlad s-a activat un lung proces de autocunoastere, inclusiv cu ore lungi, adica multe sedinte cu terapeuti, adica discutii lungi din care am incercat sa ma inteleg pe mine si sa inteleg relatia pe care am avut cu parintii sau cu cadrele didactice sau alte autoritati din viata mea de copil, tocmai pentru a nu repeta un anumit tipar, tocmai pentru a nu-i transmite lui anumite probleme care sunt strict ale mele si nu trebuie sa fie si ale lui si tot asa. Si am devenit mult mai constienta, efectiv, de cum am trait. Macar stiu ipotetic ce-mi doresc. Nu stiu cum sa ajung neaparat acolo si sigur gresesc pe parcurs, in proces, dar macar sunt atenta la asta. Cred ca tot e un pas. Si simt ca e important, adica simt ca interactiunea cu copiii nostri e extrem de importanta. Are sens, dintr-odata viata a avut sens, din momentul in care am devenit mama, nu stiu cum. Adica mi s-a parut ca e cu adevarat important ceea ce fac. Apropo de performantele pe care le ai in viata profesionala, sigur, sunt minunate si ai multa satisfactie si e bine si copilul sa vada asta, ca te bucuri de jobul tau, ca mergi intr-un loc care iti face placere, ca te descoperi acolo, dar cumva asa, cand vad ca eu am ocazia sa formez un om, aia mi se pare chiar un lucru important pe care il fac si de maxima responsabilitate. Adica ala chiar e un lucru dificil. Raspund de formarea unui om.

17:46 Andrei: Este intr-adevar o meserie intru totul. Dana, o intrebare pe care sunt convins ca ai auzit-o foarte des, insa eu o sa incerc sa-i dau un twist. Dana, actrita, profesionista, implicata in diverse proiecte, ajunsa la o maturitate profesionala evidenta, designer, sotie si mama de doi copii. Cat de mult se integreaza toate astea in lumea Danei si cat de mult se lasa Dana purtata, pur si simplu, de viata?

18:17 Dana: Toate exista, evident. Tot ce fac este sa prioritizez pe rand anumite domenii. Nu pot sa le fac pe toate perfect intotdeauna. Dar uite, daca vine proiectul "Mo", atunci stiu ca ma dedic lui mai mult. Asta strict legat de viata profesionala. Daca vine un alt proiect de teatru, iarasi am o perioada in care sunt mult mai implicata acolo. Dar viata de mama nu are pauza, asta este tot timpul. Acolo nu poti sa spui: "Stop, stai! Ma intorc peste jumatate de an, cand termin eu activitatea". Nu. Si cred ca e firesc, iarasi, sa vada copilul ca muncesti pentru tot ce ai, ca mama e activa. Si tu o sa fii activa, draga Lia, si tu, Vlad. O sa vezi ca asa functioneaza lucrurile, asta e viata, da. Adica nu ma feresc sa le arat ca muncesc sau ca sunt foarte activa. Toata lumea ma intreaba: "Cum? Dar cum le faci?" Nu stiu daca le fac bine mereu, ma straduiesc, dar vine, cred, iarasi din trecutul meu, de cand eram Abramburica si aveam foarte multe filmari. Filmam de dimineata pana seara si in

acelasi timp nu voiam sa abandonez nici scoala, mergeam si la olimpiade, daca se putea, si la Sanitarii priceputi sau alte actiuni extrascolare. Adica incercam sa fac mai multe lucruri si a fost si acest sentiment tot timpul, ca parca nu fac indeajuns, ca nu mi-ating potentialul, ca se poate mai bine de atat si de aia acum poate ca sunt de multe ori, de fapt, supraincercata de proiecte si poate ca regret uneori ca pe unele nu le duc asa cum mi-as dori sa le duc pana la capat. Adica exista, evident, loc de mai bine. Dar cred ca din acest “nu e de ajuns, nu sunt suficient de buna, nu fac suficient de multe lucruri bine”.

20:26 Andrei: Dana, mi-ai spus niste chestii foarte faine si as vrea sa exploram putin, si anume toate zonele astea extrascolare pe care tu le faceai. Iti ascundeai sub bancuta hainele pentru repetitii, te duceai la fel de fel de activitati. Cine te incuraja? Cine te sustinea in toate povestile astea extrascolare? Erai tu, pur si simplu? Aveai tu un drive sau era cineva care te impingea de la spate?

20:54 Dana: Parintii au fost, in mod evident, dornici sa avem aceste activitati in afara scolii, care sa ne deschida orizonturile, neavand sperante ca vom face vreodata o meserie din chestia asta sau o profesie, vreo cariera. Nu-si doreau sa ramanem doar in fata blocului si sa batem mingea toata ziua. Nu ca era ceva in neregula, o faceam si pe-asta, ca restul generatiei. Aveam cheia de gat, stateam singuri acasa, jucam “Frunza” si toate alte jocuri in fata... “Flori, fete si baieti” in fata blocului, dar in acelasi timp, eu si unul dintre fratii mei, Radu, mergeam la Minisong, condus de Ioan Luchian Mihalea. Asta la inceput, inainte de Abracadabra. Celalalt frate al meu facea scrima la Steaua, deci practic aveam intotdeauna aceste activitati extrascolare. Diferenta a fost ca la mine cumva lucrurile s-au tot legat si parintii mei, amandoi ingineri chimisti, au fost incurajati de alti oameni din televiziune, din teatru si asa mai departe, sa ma sustina, sa continue, sa nu abandoneze acest traseu, care desigur necesita un mare efort si din partea lor, efort de timp in primul rand. Mama imi pregatea toate aceste geamantane pentru filmare, cand eu lipseam de la scoala, imi suna colegele sa ia temele. Putea sa fie obositor si, repet, erau doi parinti care isi doreau de la mine si de la fratii mei sa performam in scoala, nu neaparat in afara scolii. Adica in acelasi timp scoala nu trebuia abandonata si mama m-a tot crescut cu aceasta zicala: “Azi esti, maine nu esti.” Adica maine poti sa nu mai fii in meseria asta si atunci e foarte important care e baza ta, educatia, ma rog. Si intr-adevar, toata etapa Abracadabra si toata relatia mea cu echipa, cu adultii printre care am crescut, evident ca m-au format, ca m-am maturizat mai repede, ca am vazut altceva, ca era asa, un soi de evadare. Au contat enorm, adica m-au ajutat foarte mult.

23:16 Andrei: Dana, ce ai luat de la parintii tai si aplici si tu cu copiii tai?

23:25 Dana: Ce-am luat de la ei si aplic cu copiii mei? Hmm, ce-am luat? Nu stiu sa spun. Sigur am luat foarte multe lucruri. De exemplu, uite, mama facea teme cu noi. Mama facea teme. Adica stii, mamele care fac teme?

23:52 Andrei: Stiu.

23:53 Dana: Statea langa noi. M-asculta la lectie. Si eu, sincer, inainte de acest an, pentru ca Vlad abia acum a inceput clasa pregatitoare, mi-am zis: “Eu n-o sa fac teme cu copilul.” Eu, pur si simplu, o sa ma plimb cu el pe la muzeu, o sa calatoresc cu el, o sa merg cu el la teatru, o sa vedem filme, o sa discutam despre alte lucruri, iar partea asta academica o sa si-o rezolve la scoala. Adica toate achizitiile pe care trebuie sa le faca, de genul sa scrie, sa citeasca, sa faca calcule, o sa le faca la scoala. Nu este treaba mea, este treaba profesorilor. Eu o sa vorbesc si o sa-i deschid altfel mintea. Si iata-ma in 2020, acasa, facand lectii! Am vrut sa fug de chestia asta si nu! Viata mi-a zis: “Nu, nu, nu! Tu o sa faci lectii cu copilul tau, exact asa cum a facut si mama ta cu tine.” Si este foarte complicat, sa stii, pentru ca am aceleasi porniri pe care le avea si mama. Adica, de exemplu, cand a inceput scoala online, in primavara, Vlad era inca in grupa mare, la gradinita, si orele online erau foarte scurte. Avea doua sesiuni de cate 30 de minute, restul erau fisele, fisele pe care le printam. Eu trebuia sa fiu tot timpul cu fisele acolo pregatite. Sotul meu, Radu, este mult mai relaxat si mai detasat, de genul: “Ce conteaza? Da-le-ncolo de fise!” Eu zic: “Doamne, Vlad, Radu, n-avem fise! N-avem fise!” Eu megatocilara: “Nu se poate! Fisele de azi, fisele de ieri?” Ce data, asta, nu stiu ce... Mama, cu orarul pus pe frigider. “Vlad, n-am facut tema de la nu-stiu-ce, n-am facut la-la-la...” Ideea e ca ne-am vazut la terminarea gradinitei, iesisem din starea de urgenta si profesorii au vrut sa faca un fel de ceremonie de incheiere a gradinitei, undeva afara. Noi am venit cu doua dosare groase, nenicule, muncite, domnule, sa se vada ca noi am muncit. Si in plus, m-am surprins in timpul unei ore virtuale, eram in spatele laptop-ului si eu, si Radu, si copilul meu – repet, era grupa mare – trebuia sa faca o propozitie cu cuvantul “iepure”. Eu ii citesc copilului meu, stai putin, Radu e, vorba aia, scenarist, regizor, noi ii citim copilului nostru, adica totusi, in fiecare seara, are un vocabular, e imposibil, stai sa vezi, stai sa vezi ca o zice acum si o zice bine. Ridica Vlad mana, noi, liniste in casa, stai ca zice copilul propozitia cu cuvantul “iepure”. Si zice: “Eu am vazut un iepure.” Mama, deci era sa sar din spatele laptop-ului: “«Eu am vazut un iepure», Vlad? «Eu am vazut un iepure.» Asta e propozitie? «Eu am vazut un iepure.»? Ce fel de iepure?

Un anumit iepure maro, ai vazut un iepure trecand printr-o gradina...” Deci nu puteam sa ma abtin si faza e ca la fiecare pauza, si eu, si Radu speram, mi se parea ca e un univers acolo, eu, el, tu. Nu-mi spune ca ai vazut un iepure si atat. Si la fiecare pauza ne tot incarca de sperante, de sperante si el nu. “Eu am vazut un iepure”.

27:34 Andrei: Genial!

27:36 Dana: Si am zis: “Trebuie sa ma temperez.” Si in mod evident, Vlad nu este ca mine si nu va fi ca mine in scoala, ceea ce chiar ii doresc sa nu fie ca mine, pentru ca eu am fost exagerat de... Eu am fost tocilara. In sensul tocilara, plicticoasa aproape. Sa fac ce mi se cere, bine, nu ma interesea. Din pacate nu am citit suficient de mult in scoala, pentru ca “E sau nu e? Ne-a cerut sau nu ne-a cerut? Iau un punct in plus? Imi da o steluta? Se intampla ceva? Nu. Atunci pe bune, stii cate am de citit pentru scoala?” Pentru ce? Apropo de sistem. E vreun beneficiu? Castig ceva din chestia asta? Adica nu ne-au invatat ca castigul e altul. Nu. Castigul era in note si, din pacate, asta era singurul nostru reper. Erai un om bun, erai un elev bun, adica elev bun, om bun erau acelasi lucru practic, daca aveai 10. Si atunci cand am iesit din scoala si nu mi-a mai dat nimeni un 10, eu am fost derutata complet. Am zis: “Pai, stai! Stai! Ce se intampla?” Si as vrea ca Vlad sa gaseasca alte resurse pentru care invata, sa existe o alta motivatie acolo intrinseca si nu teama de a gresi in fata colegilor sau a profesorilor, nu pentru nota, nu pentru premiu, nu pentru coronita. Eu pentru premiu eram acolo, foarte, foarte atenta si atunci asta zic, ma surprind in tot felul de situatii, tot felul.

29:13 Andrei: Tare!

29:14 Dana: Si-mi recunosc ambii parinti in mine.

29:16 Andrei: Da, dar ce ti-ai dori cel mai mult sa invete Vlad – Vlad fiind cel mai mare, sa zic asa – de la voi? Pentru ca voi aveti un stil al vostru aparte, foarte fain, va combinati foarte bine, va echilibrati foarte bine si cu siguranta ca el o sa ia foarte multe lucruri de la voi, dar care ar fi acel lucru pe care tu ti-ai dori cel mai mult sa-l invete de la voi?

29:43 Dana: Vai de mine! E greu, stai sa ma gandesc.

29:47 Andrei: OK, luam toate calitatile, le punem pe toate...

29:50 Dana: Nu, nu, nu, dar ma gandesc asa... Cred ca mi-as dori sa ia de la noi pofta de a experimenta, de a trai experiente diverse. Noi nu suntem niste oameni comozi, n-as vrea sa fie un om comod, n-as vrea sa fie un om care sa semneze condica si sa vina acasa, sa deschida televizorul si sa se culce la program. Adica as vrea sa fie un om care sa fie deschis lumii, sa aiba libertate, sa incerce experiente diverse. Repet, sa fie... Cred ca noi asa suntem si asa mi-as dori sa fie. Si prin calatoriile pe care le facem, si cand mergem cu rulota, si cand ajungem in tari in care oamenii o duc mult mai prost decat noi sau cand ne plimbam prin satele noastre, nu-l feresc sa vada lucrurile astea. As vrea, iarasi, sa nu inteleaga ca lucrurile ii pica din cer, ca... Nu stiu, e un proces dificil, de a-l face un om bun pana la urma.

31:10 Andrei: Da.

31:11 Dana: Mi-as dori sa citeasca. Cred ca foarte multe lucruri si le gaseste acolo. Cred ca lecturile si filmele si... Uuite, la noi nu exista o cultura de a merge cu copiii la teatru sau la film, dar cred ca toata zona asta, de fapt, ne-ar ajuta enorm pe noi, parintii, si ne ajuta enorm in formarea copiilor nostri. Adica noi ne punem totul in carca, dar sunt si alte cai prin care copilul nostru poate fi slefuit si, uite, asta e una dintre ele.

31:50 Andrei: Da. Dana, imaginea ta...Da, nu-i o intrebare usoara, nici nu vreau sa...

31:58 Dana: Pai, da, sunt multe.

31:59 Andrei: ...sa forez foarte mult, dar intr-adevar, eu cred ca voi, fiind personalitati atat de deschise, sunt foarte multe lucruri pe care le poate invata de la voi si, intr-adevar, eu chiar v-am urmarit. Nu sunt un stalker, dar ma inspir foarte mult din... Te rog.

32:18 Dana: Si cred ca mai e un lucru pe care as vrea sa-l invete. Nu stiu daca se poate invata, vine mult si din tine, dar cred ca e important cum alegi sa privesti viata, iar noi suntem si incercam sa fim mereu niste oameni pozitivi si deschisi si luminosi. Si atunci cand trecem prin etape grele sau eu, cel putin, cand am momente mai dificile in viata, ma gandesc la el, ma gandesc la lucrurile bune care sunt, la Lia, care s-a nascut in anul asta al pandemiei, si asta ma mobilizeaza. Si ma gandesc mereu ca as vrea ca ei sa-si aduca aminte de noi doi, parintii, sa aiba aceasta imagine cu noi doi razand. Atunci cand inchid ochii si vor fi adulti, sa ne vada fericiti, sa ne vada veseli. Adica pentru mine asta e foarte important, cum ma percep copiii, nu impovarat de greutati. Da, sunt si

ele, dar cred ca e foarte important si cum alegi sa privesti lucrurile pe care le traiesti. Si vine probabil si din educatie si dintr-un fel de a fi, nu stiu. Dar as vrea sa-i transmit asta copilului meu. Pentru ca, evident, e un copil norocos, are acces la o scoala pe care eu o consider buna, poate calatori mult, ne permitem foarte multe lucruri pe care parintii mei nu si le permiteau, dar sincer, cand stateam cu mama mea intr-o garsoniera de la erajul 9 din Ghencea, tot cu bucurie vedeam viata si apartamentul ala al nostru, de 30 metri patrati, garsoniera aia, era minunata, pentru ca era a noastra. Nu compensam anumite lucruri prin bunurile pe care le cumparam copiilor. Cred ca alte valori acolo construiesc, de fapt, si formeaza omul.

34:25 Andrei: Da. Sunt perfect de acord cu tine. De asta si spuneam mai devreme ca va urmaresc, pentru ca si pe mine ma inspirati si imi place solaritatea voastra, caldura voastra, energia pe care o emanati. Sunt convins ca nu e totul chiar asa roz si pozitia ta nu e intotdeauna...

34:42 Dana: Evident!

34:43 Andrei: ...de Wondermom, insa intr-adevar emanati...

34:47 Dana: Evident, evident. Si oamenii cred ca au inteles deja, mai ales publicul care ma cunoaste a inteles ca viata nu se desfasoara integral pe Instagram sau pe Facebook. Orice om trece prin stari pe care nu vrea sa le faca publice. Orice om trece prin stari pe care nu vrea sa le arate in mod public. De cele mai multe ori vorbesti despre lucrurile nasoale abia dupa ce te-ai vindecat cumva. Adica nu poti atunci cand ti-e cu adevarat greu, sa vorbesti despre anumite lucruri. Si da, nu trebuie sa ne lasam pacaliti de lumea asta roz de pe Instagram. Dar cred ca oamenii au inteles deja lucrurile astea. Ca Instagram si Facebook nu sunt totul.

35:34 Andrei: Cei care n-au inteles, ii rog sa sape dincolo de ce vad in postarile tale, pentru ca e si viata reala in spate, acolo, si asta e frumusetea...

35:44 Dana: Evident. Dar asta nu inseamna ca ceea ce arat acolo e vreo minciuna. E tot viata mea. Nu e, evident, integrala. Adica exista si greutati si uneori chiar vorbesc despre aceste greutati inclusiv pe Instagram sau pe Facebook sau pe blogul meu. Nu m-am ferit nici de la acele evenimente. Adica am vorbit despre lucrurile alea pentru ca cred ca ii ajuta pe unii oameni in anumite momente.

36:08 Andrei: Dana, eu am o intrebare preferata cu care usor-usor, in general, inchid discutiile faine, cum este si asta si pentru care iti multumesc, si anume acea legata de provocari de parinte. Si n-am cum sa nu te intreb care a fost cea mai mare provocare de parinte a ta de pana acum.

36:34 Dana: Cred ca cea mai dificila etapa cu Vlad a fost intre doi ani jumate si trei ani jumate, etapa acelor tantrumuri. Nu stiam ce inseamna cuvantul tantrum, pana cand nu l-am avut pe Vlad, si nici ce inseamna “the terrible twos”. Mi-aduc aminte ca avea un an si zece luni cand eram cu el in Australia si mie mi se parea ca mai mult de atat n-are cum sa fie, adica mai energic, mai independent, mai “lasa-ma-n pace, ca stiu eu mai bine”. Am zis ca nu, nu, nu poate sa fie nimic peste. Si mama unui alt baietel tocmai il impinsese pe Vlad sa nu ajunga la o jucarie de-asta cu..., ma rog, eram intr-un aeroport. Si s-a scuzat si mi-a zis: “You know, terrible twos.” Si eu zic: “Terrible twos? Oare la ce se refera?” Si eram la doua luni practic departare. “Dar nu poate sa fie mai mult de atat! Oare chiar va fi o schimbare?” Da, si am simtit-o si noi pe la doi ani si jumate-trei ani, cred ca e fost apogeul, si aia a fost o perioada foarte grea, pentru ca parintii noua ne-au spus: “Voi n-ati facut astfel de lucruri.” Mie asa mi s-a spus, ca eu si fratii mei, noi nu faceam chestii de-astea, noi nu ne tavaleam pe jos, noi nu bateam cu piciorul in pamant. “Voi erati foarte cuminti si disciplinati.” Si, drept urmare, cand Vlad a facut prima oara o criza – eram in mall – mi-au revenit in minte toate aceste afirmatii. Cred ca mai ales tata ni le spunea, ca noi am fost exemplari, si am zis: “Opa! Copilul meu nu e exemplar.” Si ce sa vezi, inseamna ca nici eu nu sunt o mama exemplara pentru ca copilul meu, in momentul asta, este pe jos in mall, separat ca nu i-am luat o jucarie, si nici nu mai aveam forta necesara sa-l iau pe sus. Eram in etapa aia in care asteptam sa intervina un deus ex machina, ceva de sus, care sa poata sa salveze situatia si culmea e ca se mai intampla uneori sa mai intervina un alt tata simpatic, dragut. Chiar atunci asta a fost situatia. Era un alt tata care a vazut ca sunt absolut depasita si a venit sa vorbeasca ceva cu Vlad si a reusit sa-mi distraga mie atentia, sincer, nu a copilului, dar tot a fost... Adica pe mine m-a relaxat in momentul ala. Copilul a continuat sa fuga, dar, ma rog, am depasit-o. Si sunt unele chestii care tin de tine, de parinte, si altele care tin, pur si simplu, de evolutia fireasca a lor, a copiilor. Si mi-am dat seama de asta abia cand el a ajuns la patru ani si le-am zis parintilor si pe blogul meu: “Nu va sperati. Lucrurile trec, si de la sine.” Nu toate depind de noi, de cum am reactionat, de ce-am facut in momentul ala. Sunt unele lucruri care pur si simplu se rezolva de la sine. Dar aia a fost intr-adevar o perioada dificila care ne-a solicitat foarte mult si pe mine, si pe Radu. Tot timpul aveam senzatia ca facem ceva gresit. Dar acum cred ca la Lia o sa fie altfel.

39:40 Andrei: La al doilea, asa am auzit si eu, ca lucrurile par mai usoare, mai simple. Dana, iti multumesc din suflet pentru discutia sincera despre educatie, despre libertate, despre autenticitate, despre curaj. Noi aici ne oprim cu discutia noastra. Sper sa ne revedem curand si iti multumesc din nou. Numai bine!

40:01 Dana: Multumesc. Multumesc si eu. Ciao!